

Το Περιοδικόν μας

Εδμόνδος Ροστάν [Edmond Rostand]

Ο Αετιδεύς (Aetideous)

Μετάφραση: Σ', Ν', Π, Β' [=Γ. Στρατήγηγης, Π. Νιρβάνας, Λ. Πορφύρας, Γ.
Βώκος]

Το Περιοδικόν μας, Πειραιάς

τχ. 5 (1900), σ. 227-300, σ. 70-76

— ❦ —

Ο ΑΕΤΙΔΕΥΣ*

ΥΠΟ ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΡΟΣΤΑΝ

[Ἡ σκηνή, τὴν ὁποῖαν κατωτέρω δημοσιεύομεν παραλαμβάνοντες ἀπὸ τὸ γαλλικὸν περιοδικὸν : «Annales politiques et littéraires» εἶνε ἡ μόνη δημοσιευθεῖσα μετὰ τὴν παράστασιν τοῦ ἔργου. Ἀνήκει εἰς τὴν 6' . πράξιν καὶ ἀποβλέπει εἰς τὰ μνημόνια τοῦ Ἀετιδέως, τοῦ υἱοῦ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, δούκους τοῦ Ράιχσταδ, ἐπιτηρουμένου ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας τοῦ Μέττερνιχ καὶ προδιδομένου ἀπὸ τοὺς περὶ αὐτόν].

Ο ΔΟΥΞ

Μὲ καχοσυνειθίζετε. Ἀπὸ πολλὴν ἀγάπη
Ὡς τώρα μοῦ ἐδώσατε τοὺς φίλους σας λακέδες...

ΣΕΔΛΙΝΣΚΥ

Νομίζετε Ὑψηλότατε ;

Ο ΔΟΥΞ

Καὶ ἂν μὲ ὑπηρετοῦσαν
Καλλίτερα, πῶς εὐτυχῆς ἀληθινὰ θὰ ἦμουν.
Ἀλλὰ μὲ ντύνουν ἄσχημα, μοῦ φεύγει ὁ λαιμοδέτης.
Καὶ ἔπειτα νὰ σᾶς τὸ εἶπῶ, ἀγαπητέ μου κόμη,
Ἀφοῦ ἐσεῖς γιὰ ὅλα αὐτὰ φροντίζετε ἐδῶ πέρα,
Εἶνε καιρὸς ποῦ οἱ μπότες μου λιγώτερο γυαλίζουν.

(Ὁ γιατρὸς παίρνει ἀπὸ τὰ χέρια ἐνὸς ὑπηρετοῦ ἕνα δίσκο ποῦ ἔφερε).

* Βλέπε τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἔργου εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν «Ἐένων Φιλολογιῶν» τοῦ τεύχους τούτου.

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ θέλουσα νὰ σερβίρη τὸν δοῦκα.
Φράντς...

Ο ΔΟΥΞ εἰς τὸν Σεδλίνσκυ, ὁ ὁποῖος ξαναφεύγει.

Κᾶτι τι δὲν παίρνετε;

ΣΕΔΛΙΝΣΚΥ

Πῆρα...

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Φαρμάκι πῆρε!

Ο ΔΟΥΞ

Φορέστη!

ΦΟΡΕΣΤΗΣ

Διατάξατε!

Ο ΔΟΥΞ

Γυμνάσια μεθαύριον.

Στὶς πρῶτες λάμπες τοῦ οὐρανοῦ νὰ εἶνε στὸ Γκροσόφεν.

Κατάλαβες, αἶ;... Πήγαινε.

ΦΟΡΕΣΤΗΣ

Καλὰ, συνταγματάρχα.

Ο ΔΟΥΞ στοὺς ἀξιωματικούς.

Πηγαινέτε, σᾶς χαιρετῶ.

(Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐξέρχονται)

(Πρὸς τὸν Σεδλίνσκυ δίδων ἓνα γράμμα ποῦ εἶχε στὴ τσέπη του).

Νὰ κι' ἓνα γράμμα ἀκόμα

Ποῦ δὲν τὸ ἐδιαβάσατε, ἀγαπητέ μου κόμη!...

(Ὁ Σεδλίνσκυ καὶ ὁ ἰατρός ἐξέρχονται)

ΔΙ'Ι·ΔΡΙΧΣΤΑ·Ι·Ν εἰσελθὼν πρὸ στιγμῆς.

Θαρρῶ πῶς εἶσθε αὐστηρὸς μαζί του!...

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Τί συμβαίνει,

Ὁ δοῦξ δὲν εἶνε ἐλεύθερος καθ' ὅλα;

ΔΙ'Ι·ΔΡΙΧΣΤΑ·Ι·Ν

Αἶ, ὁ πρίγκηψ

Δὲν εἶνε μέσ' τῆ φυλακῆ, ἀλλὰ...

Ο ΔΟΥΞ

Ἄ λ λ ἄ θαυμάζω

Αὐτὸ τὸ ἄ λ λ ἄ σας... Ἐφέρετε αὐτὸ τὸ ἄ λ λ ἄ τί λέει;

Δὲν εἶμαι μέσ' τῆ φυλακῆ, Θεέ μου, ἄ λ λ ἄ... Καὶ ὅμως

Δὲν εἶμαι μέσ' τῆ φυλακῆ, ἄ λ λ ἄ... τὸ λέει ὁ λόγος,

Οὔτε ἓνα δευτερόλεπτο φυλακισμένος εἶμαι!

Ἄ λ λ ἄ... τριγύρω μου παντοῦ καὶ πάντα βλέπω κόσμο.

Φυλακισμένος!... νιῶστέ το καλὰ ὅτι δὲν εἶμαι!

Ἄ λ λ ἄ ἂν μοῦρθει νὰ χωθῶ βαθύτερα στὸν κῆπο

Κάτω ἀπὸ κάθε φύλλο ἀνθεῖ ἄξαφνα κι' ἓνα μάτι.

Φυλακισμένος βέβαια δὲν εἶμαι, ἄ λ λ ἄ ἂν θελήσουν

Νὰ μοῦ μιλήσουνε κρυφὰ, ἐπάνω εἰς τὴν πόρτα

Φυτρώνει ξάφνου ἓνα αὐτὶ σᾶν μανιτάρι! Ὁχι

Δὲν εἶμαι μέσ' τῆ φυλακῆ! ἄ λ λ ἄ σᾶν βγῶ καββάλα

Νιώθω τὴν τρυφερὴ τιμὴ κρυμμένης συνοδείας.

Τώρα δὲν εἶμαι ὁλότελα στὴ φυλακῆ βεβαίως!

Ἄ λ λ ἄ διαβάζω δεύτερος τὰ γράμματά μου πάντα.

Δὲν εἶμαι μέσ' τῆ φυλακῆ! ἄ λ λ ἄ τὴ νύχτα βάζουν

Ἐνα λακὲ στὴ πόρτα μου, νὰ, τοῦτον, ποῦ περνάει,

Ἐγὼ, ὁ δοῦξ τοῦ Ράιχσταδ φυλακισμένος ὄχι!

Στὴ φυλακὴ ἐγὼ ποτὲ, ἀλλὰ

ΔΙ·Ι·ΔΡΙΧΣΤΑ·Ι·Ν

Τί εὐθυμία!

Ο ΔΟΥΞ

Σπανία!

ΔΙ·Ι·ΔΡΙΧΣΤΑ·Ι·Ν

Ἡ Ὑψηλότης Σας!...

Ο ΔΟΥΞ

Γαληνοτάτη πῆτε.

ΔΙ·Ι·ΔΡΙΧΣΤΑ·Ι·Ν

Πῶς ;

Ο ΔΟΥΞ

Ναί, γα...λη...νο...τά ..τη αὐτὸς ὁ τίτλος μου ἀνήκει
Προσέξατε καὶ ἄλλοτε νὰ μὴ τὸν λησμονῆτε.

ΔΙ·Ι·ΔΡΙΧΣΤΑ·Ι·Ν χαιρετῶν τὸν δοῦκα

Σᾶς προσκυνῶ.

(ἐξέρχεται)

Ο ΔΟΥΞ πρὸς τὴν ἀρχιδούκισσαν.

Θαυμάσια, αἶ, πῶς; Γαληνοτάτη!

— Τί ἔχετε στὰ χέρια σας;

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Μιὰ συλλογὴ βοτάνων

Τοῦ αὐτοκράτορος.

Ο ΔΟΥΞ

Λαμπρά! Τοῦ πάππου μου τὰ ἄνθη.

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Σήμερα μου τὴν δάνεισε, Φράντζ!

Ο ΔΟΥΞ, βλέπων τὴν συλλογὴν

᾽Ωμορφη ποῦ εἶνε!

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ, τοῦ δείχνει μιὰ σελίδα

Σὺ ξέρεις τὰ λατινικά, τί εἶνε αὐτὸ τὸ πρᾶμα
Τὸ μαυρισμένο καὶ ξερὸ;

Ο ΔΟΥΞ

Αὐτὸ εἶνε ἓνα ρόδο

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Φράντζ, κάτι ἔχεις κάμποσες ἡμέραις...

Ο ΔΟΥΞ διαβάζει

Bengalensis !

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

᾽Α μάλιστα ! κατάλαβα εἶνε ἀπὸ τὴν Βεγγάλη

Ο ΔΟΥΞ

Σωστά ! Σωστά !

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Σᾶν νευρικός μου φαίνεσαι τί ἔχεις ;

Ο ΔΟΥΞ

Τίποτε

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

᾽Αν δὲν σφάλλομαι, τὸν φίλτατόν σου Πρόκες
Ἐνθουσιώδη σύντροφον μιᾶς μάταιας ἐλπίδας

Τὸν ἔστειλαν πολὺ μακρὰν.

Ο ΔΟΥΞ

Ἄλλ' ὅμως τὸν στρατάρχη
Μαρμὸν μοῦ ἐπρομήθευσαν ἀντὶ αὐτοῦ γιὰ φίλον,
Ποῦ ἐκεῖ περιφρονούμενος, ἐδῶθε ταξειδεύει
Καὶ ὅλοι, τοῦ πατέρα μου προδότην, τὸν συγχαίρουν.

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Σούτ !

Ο ΔΟΥΞ

Καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ζητάει στὴ ψυχὴ μου
Νὰ ρίξῃ τὸν πατέρα μου... Ἄχ !

(Κυττάζει τὴ βοτανосуλλογὴ)

Volubilis

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Ἵρκιου

Ἄν κάτι μοῦ ὑποσχεθῆς στὸ λόγο σου νὰ μείνης.

Ο ΔΟΥΞ

Ὅσα γιὰ μένα ἔκανες μὲ πείθουν.

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Καὶ τὸ δῶρο

Μὴ λησμονῆς ποῦ σοῦκαμα στὶς δεκαπέντε Αὐγούστου

Ο ΔΟΥΞ

Αὐτὸ ἐδῶ ! Ἐνθύμησι παλιὰ ἐνὸς τροπαίου
Τοῦ ἀρχιδουκός.

(Παίρνει τ' ἀντικείμενα τῆς πανοπλίας).

Πιλίκιον τῶν Σωματοφυλάκων,

Σπαθί, τουφέκι παλαιό.

(Κίνημα φόβου τῆς ἀρχιδουκίσσης).

Εἶνε ἄδειο, μὴ φοβῆσθε

Καὶ μάλιστα.

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Σούτ !

Ο ΔΟΥΞ

Μάλιστα καὶ κάτι ποῦ ἔχω πάρει
Τῶχω κρυμμένο...

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Ποῦ, ληστή ;

Ο ΔΟΥΞ

Εἰς τὸ κρησφύγετόν μου.

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Λοιπὸν ὄρκισου μου... ἐσὺ τὸν πάππο σου τὸν ξέρεις
Πόσον καλός!

Ο ΔΟΥΞ, (σχύβει νὰ μαζέψῃ ἓνα χαρτάκι
ποῦ ἔπεσε ἀπὸ τὴ βοτανосуλλογὴ).

Τί εἶνε αὐτὸ ποῦ ἔπεσε ; ἓνα φύλλο.

(Διαβάζει :)

«Οἱ φοιτηταὶ ἂν ταραχὰς νὰ κάνουν ἐπιμένουν
Ἐντὸς εἰς τὰ συντάγματα νὰ τοὺς μαζέψουν ὅλους».

(Πρὸς τὴν ἀρχιδουκίσσαν).

Ἐλέγατε... πόσον καλός !

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ, (ξεφυλλίζουσα τὴν βοτανосуλλογὴν).

Μάλιστα, σὲ λατρεύει...

Πόσον καλός!..

Ο ΔΟΥΞ (παίρνει κι' άλλο φύλλο χαρτιού
ποῦ ἔπεσε ἀπὸ τῆ βοτανосуλλογή).

Νὰ κι' ἄλλο μπᾶ!

(Διαβάζει).

«Γιὰ τοὺς ἐπαναστάτας

Διαταγὴ στὸ ἰππικὸ νὰ τοὺς καταδιώκη.»

(Πρὸς τὴν ἀρχιδούκισσαν).

Πόσον καλός!

(Κλείνει τὴ βοτανосуλλογή).

Τὸν ἀγαπῶ, ἔπειτα νὰ εἶνε ξέρει

Δημοτικὸς... Τὸν ἀγαπῶ.

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Τὸ πᾶν γιὰ σὲ νὰ κάνη

Μπορεῖ.

Ο ΔΟΥΞ

Ἄχ! ἂν τὸ ἤθελε...

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Ἵρκισου πῶς ποτέ σου

Νὰ δραπετεύσης ἀπὸ ἴδω δὲν θὰ ἐπιχειρήσης

Πρὶν δοκιμάσης μὲ καλὸν τρόπον νὰ τόν...

Ο ΔΟΥΞ

Σοῦ δίδω

Τὸν λόγον μου.

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Θαυμάσια! Νὰ σ' ἀνταμείψω πρέπει.

Ο ΔΟΥΞ

Σεῖς, θεία μου!

Η ΑΡΧΙΔΟΥΚΙΣΣΑ

Ἄ! τὴν μικρὰν ἐπιρροήν του ἔχει

Καθένας. Ὁ παράδοξος ὁ φίλος σου, ὁ Πρόκες

Ποῦ σοῦ τὸν ἀπεμάκρυναν... τόσα γι' αὐτὸν ποῦ εἶπα

Κι' ἔκανα... τέλος ἔφθασε!

(Κτυπᾶ καταγῆς μὲ τὴν ὀμπρέλλα της. Ἡ θύρα ἀνοίγεται. Ὁ Πρόκες φαίνεται.

Ὁ δούξ πέφτει στὴν ἀγκαλιά του. Ἡ ἀρχιδούκισσα φεύγει).

Ο ΔΟΥΞ

Ἄχ! ἐπὶ τέλους ἤλθες!..

ΠΡΟΚΕΣ

Σοῦτ! Νὰ σ' ἀκούσουν εἰμποροῦν.

Ο ΔΟΥΞ

Ἀκοῦνε. Μὰ ποτέ τους

Δὲν μαρτυροῦνε.

ΠΡΟΚΕΣ

Τί;

Ο ΔΟΥΞ

Ἐγὼ, γιὰ νὰ τοὺς δοκιμάσω

Λόγια ἐπαναστατικὰ ἐπρόφερα πολλάκις,

Μὰ δὲν τὰ ἐπανελάθαν ποτέ τους.

ΠΡΟΚΕΣ

Εἶνε τοῦτο

Περίεργον.

Ο ΔΟΥΞ

Ὁ ὠτακουστής, ποῦ ἀπ' τὴν Ἀστυνομία
Πληρώνεται, τὸ χρῆμα τῆς μου φαίνεται πῶς κλέφτει
Καὶ κάνει τὸν βερήκοον.

ΠΡΟΚΕΣ

Κ' ἡ κόμησσα; Τί νέα;

Ο ΔΟΥΞ

Τίποτε.

ΠΡΟΚΕΣ

ὦ!

Ο ΔΟΥΞ

Ναί, τίποτε. Μὲ λησμονεῖ ἢ μᾶλλον
τὴν ἀνεκάλυψαν, θαρρῶ! Τί κρίμα νὰ μὴ φύγω
Πέρσου! Τί τρέλλα ποῦ καμα! Μὰ δὲν τὸ μετανιώνω
Τώρα μποροῦσα, ἂν ἤθελα! Μὲ λησμονοῦνε ὅμως...

ΠΡΟΚΕΣ

Σούτ!... Ἐδῶ μέσα ἐργάζεσθε; Χαριτωμένο ἀλήθεια
Δωμάτιο!..

Ο ΔΟΥΞ

Κινέζικο. ὦ! τὰ χρυσᾶ πουλάκια,
Κ' οἱ μάσκες μὲ τίς πονηρὲς ματιές, ὅπου σκεπάζουν
Τοὺς τοίχους μὲ χαμόγελο παλιάτσων! Μ' ἔχουν βάλει
Μὲς στὸ σαλόνι αὐτὸ ἐδῶ, στὰ χρώματα τὰ σκοῦρα
Γιὰ νὰ φαντάζῃ πιὸ καλὰ ἢ κάτασπρη στολή μου!

ΠΡΟΚΕΣ

Πρίγκιψ!

Ο ΔΟΥΞ

Μὲ βλάκες μ' ἔχουνε περιτριγυρισμένο.

ΠΡΟΚΕΣ

Τί κάνετε πρὸ ἕξ μηνῶν;

Ο ΔΟΥΞ

Ἀφρίζω ἀπ' τὸ κακό μου!

ΠΡΟΚΕΣ

Τὸ Σαίμπρουν δὲ τὸ γνῶριζα!

Ο ΔΟΥΞ

Γιὰ μένα εἶνε τάφος!

ΠΡΟΚΕΣ

Ὅμως στὸ βάθος τοῦρανοῦ τί ὠμόρφο ποῦ εἶνε
Τὸ ἀγαλματάκι τὸ μικρὸ τῆς Δόξας.

Ο ΔΟΥΞ

Ναί, ἀλήθεια

Ἐνῶ γιὰ δόξα λαχταρῶ μεγάλη, ἐκεῖ κάτω
Ἐνα ὑποκοριστικὸ μου ἔχουν, μιὰ Δοξούλα!

ΠΡΟΚΕΣ

Ὅλο τὸ πάρκον ἔχετε νὰ τρέχετε καβάλλα!

Ο ΔΟΥΞ

Εἶνε μικρὸ, πολὺ μικρὸ.

ΠΡΟΚΕΣ

Πηγαίνετε στὸν κάμπο.

Ο ΔΟΥΞ

Γιὰ τὸ δικό μου καλπχσμὸ μικρὸς εἶνε κι' ὁ κάμπος!

ΠΡΟΚΕΣ

Τί ἄλλο σᾶς χρειάζεται λοιπόν;

Ο ΔΟΥΞ

Ὅλη ἡ Εὐρώπη

ΠΡΟΚΕΣ

Σούτ!

Ο ΔΟΥΞ

Καὶ ὅταν ἓνα μέτωπο μὲ δόξα ραντισμένο
 Σηκώνω ἀπ' τὸ βιβλίο μου καὶ ὅταν θαμπωμένος
 Ἄπὸ τοὺς χρόνους τοὺς παληοὺς πετιέμαι, κι' ὅταν κλείνω
 Τὸν Πλούταρχό μου καὶ πηδῶ ἀπὸ τῆ βάρκα σου ἔξω,
 ὦ Καῖσαρ, μὲ τὰ μάτια μου στὰ δάκρυα πιγμένα
 Κ' ἀφίνω τὸν πατέρα μου κι' ἀφίνω τὸν Ἀννίβα
 Κι' ἀφίνω τὸν Ἀλέξανδρον...

ΕΝΑΣ ΥΠΗΡΕΤΗΣ εἰσερχόμενος

Εἰς τὸν χορὸν ἀπόψε

Τί φόρεμα παρακαλῶ, ὁ Πρίγκιψ θὰ φορέσῃ;

(Μετάφρασις Σ' Ν' Π' Β'.)